

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет Психології
Кафедра практичної психології та психодіагностики

СИЛАБУС
навчальної дисципліни циклу професійної підготовки

Дослідницькі методи в різних галузях практичної психології
підготовки Магістрів
спеціальності 053 Психологія
освітньо-професійної програми Практична психологія (психологічне
консультування та психотерапія)

*Силабус навчальної дисципліни
для денної форми навчання*

Силабус навчальної дисципліни «Дослідницькі методи в різних галузях практичної психології» підготовки магістрів, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, за освітньо-професійною програмою Практична психологія (психологічне консультування та психотерапія)

Розробник: Грицюк І.М., кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри практичної психології та психодіагностики Волинського національного університету імені Лесі Українки

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри
Практичної психології та психодіагностики**

Протокол №2 від 08.09.2021 р 2021 р.

Завідувач кафедри:

Людмила МАГДИСЮК

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія 053 Психологія (Практична психологія (психологічне консультування та психотерапія) Магістр	Нормативна
Кількість 4 годин/кредитів 120 год		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
ІНДЗ: є		Лекції 18 год.
		Практичні 16 год.
		Лабораторні 12 год.
		Самостійна робота - 64
		Консультації 7 год.
Мова навчання українська	Консультації до екзамену 1 год	
	Форма контролю: екзамен	

II. Інформація про викладача

ППП Грицюк Ірина Михайлівна

Науковий ступінь кандидатка психологічних наук

Вчене звання доцентка

Посада доцентка кафедри практичної психології та психодіагностики

Контактна інформація: мобільний телефон +380505392867; електронна адреса hrytsuyk_ira@ukr.net

Дні занять понеділок та четвер.

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру в четвер та п'ятницю. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. Опис дисципліни

Анотація. Навчальна дисципліна «Дослідницькі методи в різних галузях практичної психології» відіграє значну роль у професійному становленні практичних психологів. Бурхливе накопичення знань в різних галузях людського пізнання, потребують систематизації знань щодо методів дослідження.

Пререквізити: Вивчення дисципліни базується на дисциплінах загального та професійного циклів підготовки попередніх років навчання: загальна психологія, основи практичної психології, експериментальна психологія, психодіагностика.

Постреквізити: вступ до спеціальності, психотерапія,.

Мета викладання навчальної дисципліни – формування систематизованих знань про теоретико-методологічні засади практичної психології, про законодавчо-нормативні основи діяльності практичного психолога у різних сферах життєдіяльності суспільства та методи, які можна застосовувати в різних галузях людського пізнання.

Предметом вивчення даної дисципліни є загальні питання практичної психології, організація наукових досліджень в галузі з урахуванням особливостей підготовки студентів та поглиблене знайомство з різними методами дослідження. В науці та будь-якій практиці є своя мова, яка доступна лише тим, хто включений. Саме це дозволяє науці розвиватись. То ж вивчення різноманітних дослідницьких методів, це ще один крок до науковості пізнання.

Завдання курсу: дати студентам знання про процес збирання наукової інформації. Навчити використовувати різні дослідницькі методи, щоб вирішити поставлену психологічну проблему.

IV. Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності:

- СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
- СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність, відповідно до запиту.
- СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та розвитку.

Програмні результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії

Структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни представлена у вигляді таблиці 1.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр.	Лаб	Конс.	Ф.к/Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади практичної психології.						
Тема 1. Практична психологія: основні напрямки.	2			2		РМГ/2
Тема 2. Основні види й типи психологічної практики.	2	2				
Тема 3. Методи практичної психології.	2	2				
Тема 4. Психотерапевтична практика у практичній психології.	2		2			ДС/2
Разом за модулем 1	8	4	2	2		4
Змістовий модуль 2. Діяльність психолога у різних сферах суспільної практики.						
Тема 5. Дитяча практична психологія.	2	2				
Тема 6. Практична психологія системи освіти.	2		2			ДС/2
Тема 7. Психологічна служба промислових підприємств та організацій.	2	2				Дб/2
Тема 8. Практична психологія бізнесу, реклами та менеджменту.	2	2				Тр/2
Тема 9. Практична психологія у роботі з сім'ями.	2	2				Р./2
Разом за модулем 2	10	8	2			8 бал
Змістовий модуль 3. Практична психологія як форма психологічної роботи.						
Тема 10. Етичний кодекс практичного психолога.	2		2			ДС/2
Тема 11. Форми практичної психологічної роботи.	2	2				

Тема 12. Взаємодія практичного психолога та клієнта.	2	2				
Разом за модулем 3	6	4	2			2 бал
Змістовий модуль 4. Наука як сфера людської діяльності. Методологія психологічних досліджень.						
Тема 13. Наука як система знань.	2		2			ДС/2
Тема 14. Науково-дослідна та самостійна робота студентів у системі навчального процесу.	2			2		РМГ/2
Тема 15. Організаційні аспекти наукової діяльності.	2			2		РМГ/2
Тема 16. Методологічні основи науково-дослідної роботи.	2			2		РМГ/2
Разом за модулем 4	8		2	6		8 бали
Змістовий модуль 5. Методи психологічних досліджень.						
Тема 17. Методи психологічних досліджень. Вибірка у психологічному дослідженні.	4		2		2	ДС/2
Тема 18. Загальна схема наукового дослідження.. Бібліографічний апарат наукових досліджень. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	4			2	2	РМГ/2
Разом за модулем 5	8		2	2	4	2
Змістовий модуль 6. Технологія наукових досліджень: основні вимоги до змісту, оформлення, обробки результатів та захисту науково-дослідних робіт студентів.						
Тема 19. Мовностилістичні особливості наукового стилю. Переклад текстів. Транслітерація.	4		2	2		ДС/2 РМГ/2
Тема 20. Підготовка й оформлення наукових робіт: курсових, дипломних, магістерських, дисертаційних.	4		2		2	ДС/2 РМГ/2
Тема 21. Впровадження та ефективність результатів наукових досліджень. Написання наукових статей, доповідей, рефератів, повідомлень, есе, анотацій.	6	2	2		2	ДС/2 РМГ/2 ІНДЗ/6
Разом за модулем 6	14	2	6	2	4	2 МКР/60
Всього годин: + 5 год екзамен	59	18	16	12	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота

студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

- Тема 1. Предмет, завдання і функції психодіагностики
- Тема 2. Психодіагностична діяльність практичної психології
- Тема 3. Сучасний стан психодіагностики.
- Тема 4. Види психодіагностики
- Тема 5. Принципи психологічної діагностики
- Тема 6. Характеристика процедури психодіагностичного обстеження
- Тема 7. Психологічний діагноз. Види діагнозів за Л. С. Виготським
- Тема 8. Критерії психологічного діагнозу
- Тема 9. Психологічний прогноз. Розробка рекомендацій
- Тема 10. Етичні принципи психодіагностичної роботи практичної психології
- Тема 11. Орієнтація та зміст роботи практичної психології
- Тема 12. Загальна характеристика психодіагностичного методу
- Тема 13. Класифікація психодіагностичних методів
- Тема 14. Вимоги до психодіагностичного інструментарію та їх користувачів
- Тема 15. Загальна характеристика вибіркової сукупності
- Тема 16. Типові проблеми психодіагностики у практичній психології
- Тема 17. Напрямки психодіагностики у практичній психології
- Тема 18. Методики дослідження уваги
- Тема 19. Методики дослідження сприйняття
- Тема 20. Методики дослідження уяви
- Тема 21. Методики дослідження пам'яті
- Тема 22. Методики дослідження мислення
- Тема 23. Діагностика особистісної зрілості
- Тема 24. Проблема дослідження інтелекту
- Тема 25. Діагностика розумового розвитку дітей
- Тема 26. Діагностика особистісних особливостей
- Тема 27. Діагностика самооцінки
- Тема 28. Діагностика емоційно-вольової сфери
- Тема 29. Діагностика причин особистісних дисфункцій
- Тема 30. Дослідження міжособистісних стосунків
- Тема 31. Проективні методи в психодіагностиці
- Тема 32. Специфічні особливості психологічного обстеження
- Тема 33. Принципи організації та зміст корекційної, психоконсультативної, психотерапевтичної та супровідної роботи.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- виконання модульних контрольних завдань;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях;

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при необхідності виконання певних завдань, передбачених навчальною дисципліною);
- порушення дисципліни;
- списування та плагіат.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт. Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 1 балу): 1 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. 0,5 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки. 0,2 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки. 0 балів – завдання не виконане. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання. Лабораторне заняття, також оцінюється в 1 бал. Якщо завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, то студент отримує 1 бал. Якщо робота виконана, але частково – то оцінюється 0,5 бали. Відсутність роботи – 0 балів.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи у вигляді тестів та переліку запитань під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля. Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з тестових питань, та питань, які вимагають широкої відповіді. Відповіді на поставленні питання слухачів повинні відображати вільне володіння обсягом

матеріалу передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів): 30-20 балів – на всі запитання модульної контрольної. Контрольна складається з 3 запитань, кожне запитання оцінюється в 10 балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; дотримання принципів та положень Етичного кодексу психолога (<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>);

- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

На іспит виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Форма проведення іспиту – екзамен.

1. Поняття практична психологія.
2. Відмінності між прикладною та практичною психологією.
3. Сучасні вимоги до особистості практичного психолога.
4. Поняття психологічної служби.
5. Основні види діяльності практичного психолога.
6. Просвітницька робота практичного психолога.
7. Профілактична робота практичного психолога.
8. Психологічне консультування як вид практичної діяльності психолога.
9. Метод інтерв'ю у професійній діяльності практичного психолога.
10. Психодіагностична робота практичного психолога.
11. Поняття психологічного діагнозу.
12. Психокорекційна робота практичного психолога.
13. Поняття, мета, завдання та засоби психокорекції.
14. Методи практичної психології.
15. Спостереження як метод у практичній діяльності психолога.
16. Поняття психотерапії.
17. Поняття індивідуальної психотерапії.
18. Поняття групової психотерапії.
19. Вплив психотерапевтичної групи на особистість.
20. Основні напрямки психотерапії.
21. Історія становлення дитячої практичної психології.
22. Етика та завдання психологічної роботи з дітьми.
23. Напрямки професійної діяльності практичного психолога в умовах дитячих закладів.
24. Історія виникнення шкільної психологічної служби.
25. Специфіка діяльності психологічної служби системи освіти.
26. Особливості діяльності психологічної служби промислового підприємства: специфіка, зміст, завдання та функції.
27. Особливості діяльності практичного психолога в організаціях малого бізнесу.
28. Реклама як засіб психологічного впливу.
29. Види рекламного психологічного впливу.
30. Психологія управління як сфера практичної діяльності психолога.
31. Аспекти психології управління виробництвом.
32. Психологічні теорії підприємництва.

33. Поняття соціонічного типу.
34. Психологічні вимоги до особистості бізнесмена.
35. Методи та напрямки психологічної допомоги сім'ям.
36. Види психологічної допомоги сім'ї.
37. Етичний кодекс практичного психолога.
38. Групова та індивідуальна форми практичної психологічної роботи.
39. Риси тренінгу як методу практичної психології.
40. Завдання та етапи психологічного супроводу.
41. Поняття психологічної задачі та психологічної допомоги.
42. Структурні компоненти звернення клієнта.
43. П'ятикрокова модель взаємодії психолога із клієнтом.
44. Визначте задачі дисципліни «Основи практичної психології та організація наукових досліджень в галузі».
45. Охарактеризуйте предмет і об'єкт дисципліни «Основи практичної психології та організація наукових досліджень в галузі».
46. Дайте визначення поняттю «наука», «наукові дослідження», «наукознавство», «наукове дослідження». Розкрийте їх зміст.
47. Охарактеризуйте метод і методологію наукових досліджень у практичній психології.
48. Охарактеризуйте рівні психологічних досліджень у практичній психології.
49. Розкрийте структуру процесу наукових психологічних досліджень у практичній психології.
50. Дайте загальну характеристику етапу підготовки і організації психологічного дослідження у практичній психології.
51. Дайте визначення поняттю «реферат», «курсова робота», «дипломна робота», «магістерська робота».
52. Розкрийте структуру курсової роботи у вищому навчальному закладі.
53. Розкрийте структуру випускної роботи у вищому навчальному закладі.
54. Розкрийте структуру дипломної роботи у вищому навчальному закладі.
55. Розкрийте структуру магістерської роботи у вищому навчальному закладі.
56. Дайте визначення і розкрийте метод бесіди, інтерв'ю.
57. Назвіть і розкрийте різновиди інтерв'ю.
58. Дайте визначення і розкрийте метод анкетування, його типи.
59. Охарактеризуйте види анкети за формою, за змістом питань і за функціями питань.
60. Дайте визначення і розкрийте метод спостереження, його види і вимоги до нього.
61. Дайте визначення і розкрийте метод експерименту, його види, особливості.

62. Розкрийте етапи проведення психологічного експерименту.
63. Дайте визначення і розкрийте метод тестів.
64. Дайте визначення і розкрийте метод опитування.
65. Дайте визначення проєктивного методу.
66. Основні вимоги до психологічних тестів у науковому дослідженні.
67. Загальнонаукові, часткові та спеціальні методи дослідження.
68. Головні компоненти процедури та методики дослідження.
69. Особливості дослідження осіб шкільного віку.

Шкала оцінювання

VI

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бочелюк В. Й. Зарицька. В. В. Психологія: вступ до спеціальності : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 288 с.
2. Воронцова Е. Особливості проведення консультацій шкільним практичним психологом. *Психологічна служба школи*. 2014. № 2. С. 57-64.
3. Дуткевич, Т. В., Савицька О. В. Практична психологія: вступ до спеціальності [Текст]. Київ: Центр учбов. літ., 2010. 256 с.
4. Кузовкина, В. В. Кейс-метод в сфері вузовського обучения психологов-консультантов. *Журнал практического психолога*. 2014. № 2. С. 164-182.
5. Лебедев-Любимов А. Н. Психология рекламы. 2-е изд. Санкт-Петербург: Питер, 2009. 384 с.
6. Легка Л. М., Семенча Л. Г. Організація діяльності психологічних служб: навчальний посібник. Львів: Новий світ-2000, 2012. 372 с.
7. Мокшанцев Р. И. Психология рекламы: учеб. пособие. Москва: ИНФРА-М; Новосибирск: Сибирское соглашение, 2003. 230 с.
8. Мушинський В. Практичний психолог ПТН 3 Організаційно-методичні аспекти. *Психолог*. 2014. № 11.12 (539-540). С. 5-12.
9. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. Основи психотерапії. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 420 с.

10. Панок В., Чепелева Н., Титаренко Т. Основи практичної психології: підручник. Київ: Либідь, 2006. 534 с.
11. Панок В. Г. Практична психологія. Теоретико-методологічні засади розвитку: монографія. Чернівці: Технодрук, 2010. 486 с.
12. Панюк, В. Г. Місце практичної психології в системі психологічного значення. *Практич. психолог. та соц. робота*. 2014. № 8. С. 5-7.
13. Приходько Ю. О. Практична психологія: введення у професію [навчальний посібник]. 3-тє вид. Київ: Каравела, 2012. 248 с.
14. Приходько Ю. О. Практична психологія: введення у професію [навчальний посібник]. 3-тє вид. Київ: Каравела, 2016. 248 с.
15. Строяновська О. В. Психологічна служба в системі освіти. Практикум з навчального курсу для практичних психологів: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2013. 176 с.
16. Ходаківський Є.І., Богоявленська Ю.В., Грабар Т. П. Психологія управління [Текст]: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 488 с.
17. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція: навч. посіб. 2-є вид., випр. і доп. Київ: Професіонал, 2007. 544 с.